

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I. van der Linden; J. Uilenreef	Datum	25 november 2025
E-mail	hua.gr.accounthouder@utrecht.nl	Kenmerk	32718604
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Update uittreding rijk uit gemeenschappelijke regeling het Utrechts Archief
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Personeel en Organisatie

Geachte leden van de raad,

Als Regionaal Historisch Centrum (RHC) voert het Utrechts Archief (HUA) in opdracht van de gemeente Utrecht, het ministerie van OCW en de provincie Utrecht archiefbeheertaken uit: archiefbeheer, fysieke en digitale opslag en publiek gebruik (actief toegankelijk maken voor publiek). Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken omtrent de uittreding van het ministerie van OCW uit de Gemeenschappelijke Regeling HUA ([toezegging 872](#)).

OCW wil uittreden

Het ministerie van OCW heeft eind 2018 het voornemen aangegeven uit alle RHC's te willen treden en op basis van delegatie de taak voor beheer van het rijksarchief vervolgens te willen beleggen bij de RHC's, in ons geval het HUA. De nieuwe Archiefwet geeft hiervoor de juridische basis. Die wet is in de Tweede Kamer aangenomen op 18 februari 2025 en ligt nog voor in de Eerste Kamer. De inwerkingtreding is voorzien op 1 juli 2026. Het ministerie treft inmiddels voorbereidingen voor de uittreding uit ons Utrechts Archief per 1 januari 2027. Hierover bent u geïnformeerd in de raadsbrieven [Raadsbrief 13 juli 2023](#) en [Raadsbrief 26 april 2023](#). Daarnaast zijn er technische informatiesessies gehouden voor uw raad, samen met de provincie, op [11 januari 2023](#) en [9 april 2024](#). Hierin heeft u nadere uitleg gekregen over de uittreding van het rijk en het gekozen toekomstscenario voor de HUA na uittreding van het rijk.

Randvoorwaarden voor de uittreding

Om uit te kunnen treden moet een aantal zaken geregeld worden rondom governance en financiën. Het ministerie van OCW moet een formeel uittreedbesluit toezenden aan Het Utrechts Archief. Dit besluit volgt naar verwachting eind 2025. Daarnaast moet het ministerie een delegatiebesluit nemen, waarin het ministerie de taak voor het beheer van het rijksarchief overdraagt aan Het Utrechts Archief. De financiering van de uitvoering van deze taak gaat via een Specifieke Uitkering (SPUK). Afspraken over hoe de samenwerking met het rijk voor alle RHC's er na uittreding uitziet, komen in een bestuursconvenant te staan. HUA-specifieke afspraken en financiële vergoedingen rondom de uittreding komen in een uittreedplan tussen HUA en het ministerie van OCW te staan. Op dit moment zijn wij met OCW over al deze onderwerpen in gesprek.

Datum 18 november 2025
Ons kenmerk ntb

Relatie tussen de uittreding en het raadsvoorstel wijziging gemeenschappelijke regeling HUA

Om gezamenlijk als partijen door te gaan is een gewijzigde gemeenschappelijke regeling opgesteld waarin de gemeente Utrecht en de provincie samen de archiefbeheertaken uitvoeren. Het verzoek om een zienswijze van de raad op deze wijziging via een raadsvoorstel ligt nu gelijktijdig met deze raadsbrief voor. In de gewijzigde regeling maken we afspraken met de provincie over de situatie ná uittreding van het ministerie van OCW. De lopende gesprekken met het ministerie over hun uittreding hebben in principe geen invloed op ons voorstel voor een gewijzigde gemeenschappelijke regeling. Dit betreft namelijk alleen de toekomstige samenwerking tussen de gemeente en de provincie. De aandachtspunten in de gesprekken met het ministerie betreffen de juridische afdwingbaarheid van het bestuursconvenant waarin de afspraken staan over de toekomstige samenwerking met het ministerie van OCW, het periodiek evalueren van het huurcontract, de vervolgstappen als het ministerie de hoogte van de SPUK wil wijzigen, de aansprakelijkheid van HUA voor de rijksarchieven en de mogelijkheid tot het overhevelen van overschotten in de begroting naar de reserves. We doen ons best vanuit ambtelijke en bestuurlijke afstemming met het ministerie van OCW om de financiële en juridische risico's voor rondom de uitvoering de beheertaak voor het rijksarchief na de uittreding van het rijk te beperken. Dit blijft lastig, omdat OCW eenzijdig via de Archiefwet de beheertaak voor het rijksarchief kan overdragen aan alle RHC's. Daarnaast wil OCW voor alle RHC's dezelfde uitgangspunten hanteren, waardoor er minder ruimte is voor maatwerk.

Rol en positie OCW na uittreding

Wanneer het ministerie van OCW is uitgetreden, is het ministerie geen deelnemer van de GR HUA meer en dus ook niet meer van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur (AB/DB). De gemeente ontvangt via een SPUK-regeling middelen van het rijk voor de uitvoering van de rijksarchiefbeheertaken. De contacten met het ministerie van OCW over het beheer van het rijksarchief zullen via de directeuren van de RHC's lopen en worden op landelijk niveau vormgegeven.

Vervolg

Het algemeen bestuur van het HUA streeft ernaar het uittreedplan uiterlijk voor de zomer van 2026 vast te stellen. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor de provincie en de gemeente, die nu concreet voor de eerste (zienswijze-) ronde voorligt, zal tegen de zomer van van 2026 voor de tweede (toestemmings-)ronde aan uw raad worden voorgelegd. Hiermee is de gewijzigde gemeenschappelijke regeling klaar voor 1 januari 2027; het moment dat OCW wil uittreden.

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Via de procedureagenda van de commissie VBF zullen we inventariseren of er behoefte is om voor de bespreking in de commissie een technische sessie in te plannen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,